

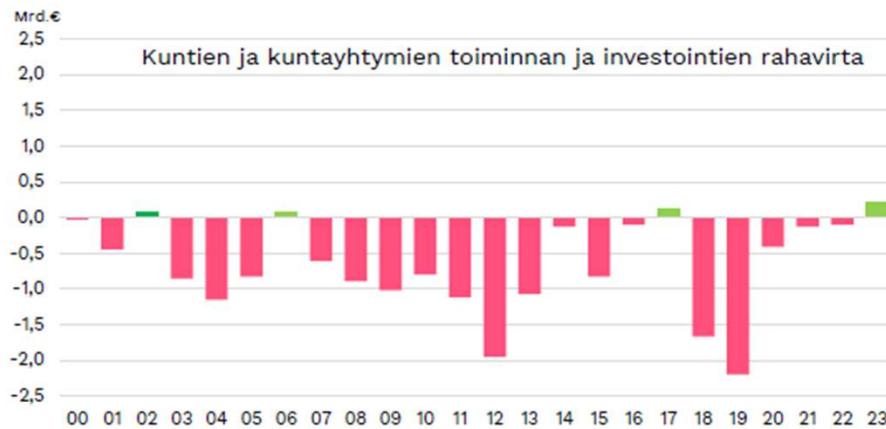
Kaupunginjohtajan talousarvioehdotus 2025

10.10.2024

TOIMINTAYMPÄRISTÖ ...

Toiminnan ja investointien rahavirta lievästi plussalla

Toiminnan ja investointien rahavirta on rahoituslaskelman välitulos, jonka negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee, että menoja joudutaan kattamaan joko kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa.

Positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen.

Koko 2000-luvulla vain neljä vuotta, joina kuntakenttä ei ole velkaantunut lisää!

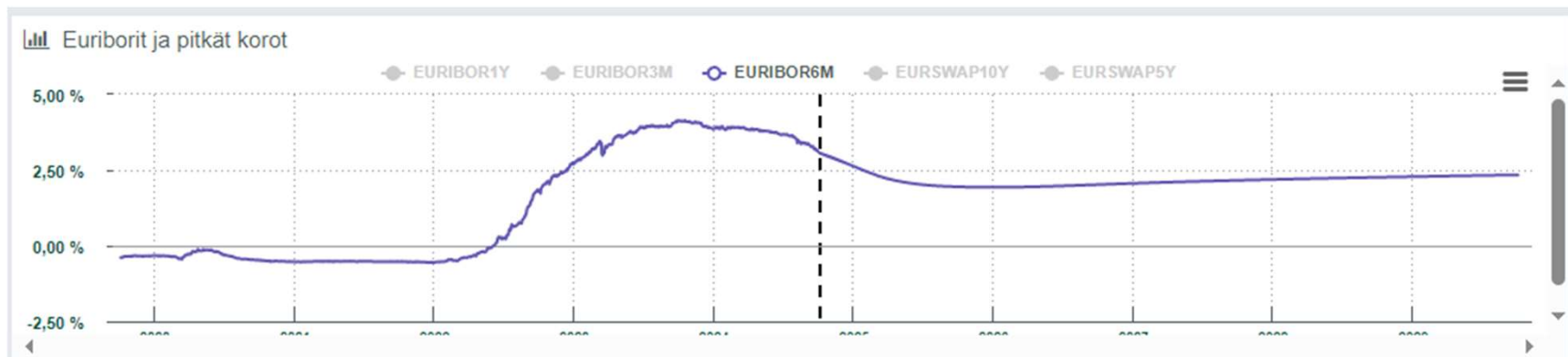
Hämeenlinnan kaupungin tilannekuva on vastaavanlainen, lukuun ottamatta vuosia 2021-2022.

5

Lähde: Tilastokeskus 2000-2020, vuodesta 2021 lähtien Valtiokonttorin keräämät tilinpäätösarviot, Manner-Suomen kunnat ja kuntayhtymät.

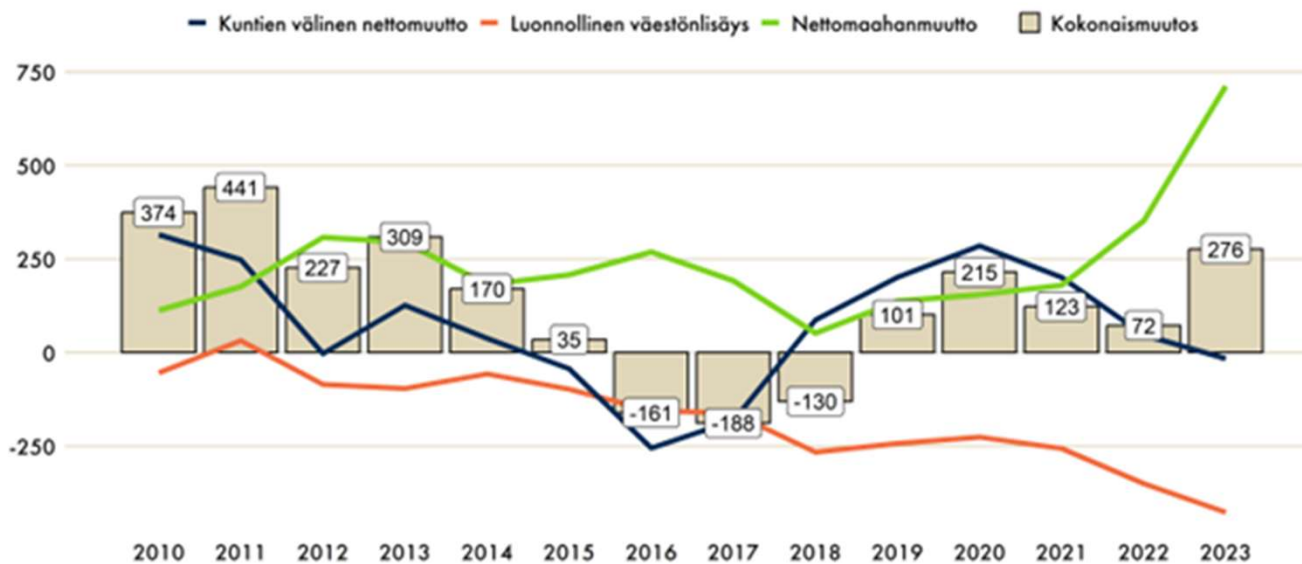
KUNTA

Euribor 6kk

Kaupungin vaihtuvat lainat on sidottu 6kk Euribor –noteeraukseen.
6kk Eb nousi yli nollan kesäkuun alussa 2022. Vuoden 2024 aikana korko on lähtenyt laskuun. 1.10.2024 korko oli n. 3%.

Väestönkehitys

2024 asukasluku saattaa hieman laskea vuoden 2023 lopun tasosta.

**KOKO KUNTAKENTÄN
SUURIN ONGELMA!**

Lasten määrän vähenemisen vaikutus rahoitukseen

- Ikä rakenteen mukaisen valtionrahoituksen kehitys 2023-> (vuoden 2023 hinnoin):

**ESIMERKKINÄ
VUODEN 2023
VALTIONOSUUS ->**

Kunta:		Hämeenlinna		2023									
Asukasluku 31.12.2021:		67 971											
						Laskennalliset							
						kustannukset, euroa							
Ikä rakenne		<i>määrä</i>	<i>perushinta</i>					Omastuu	Omastuu	Netto			
	0-5-vuotiaat	3264	8 010,94	26 147 708		-1128,7419		-3 684 213,56	22 463 495				
	6-vuotiaat	624	8 499,51	5 303 694		-1128,7419		-704 334,95	4 599 359				
	7-12-vuotiaat	4271	7 071,51	30 202 419		-1128,7419		-4 820 856,65	25 381 563				
	13-15-vuotiaat	2233	12 129,17	27 084 437		-1128,7419		-2 520 480,66	24 563 956				
	Yli 16-vuotiaat	57579	62,57	3 602 718		-1128,7419		-64 991 829,86	-61 389 112				
Ikä rakenne yhteensä:		67 971	1 358,53	92 340 976				-76 721 716	15 619 261				

**IKÄRAKENTEEN
KEHITYS ->**

IKÄRAKENNE VÄESTÖENNUSTEEN MUKAAN														
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2036-2024
0-5	3295	3275	3317	3368	3408	3412	3413	3414	3414	3414	3414	3414	3415	120
6	618	607	546	537	548	584	586	586	586	586	585	585	585	-33
7-12	4160	4096	3995	3852	3694	3546	3499	3466	3444	3481	3531	3568	3569	-591
13-15	2243	2206	2217	2176	2186	2171	2111	2034	1946	1861	1779	1719	1755	-488
yli 16	58158	58563	58922	59294	59609	59929	60213	60484	60734	60910	61045	61150	61177	3019

**TULEVIEN VUOSIEN
VASTAAVA
VALTIONOSUUS ->**

VALTIONOSUUS M€															
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2036-2023
TULOT	92,3	91,9	90,8	90,0	88,9	88,3	87,5	86,4	85,3	84,1	83,3	82,7	82,2	82,7	-9,6
MENOT	76,7	77,3	77,6	77,9	78,1	78,4	78,6	78,9	79,0	79,2	79,3	79,4	79,5	79,6	2,9
NETTO	15,6	14,6	13,2	12,1	10,8	9,9	8,9	7,6	6,3	4,9	4,0	3,3	2,7	3,1	-12,5

**RAHOITUKSEN ALENEMAA VOIDAAN KÄYTÄNNÖSSÄ KOMPENSOIDA LÄHINNÄ
PIENENEVÄLLE LAPSIMÄÄRÄLLE JÄÄVÄÄ PALVELUVERKKOJA SUPISTAMALLA**

Verotulo per asukas muuttunut merkittävästi HVA-uudistuksen myötä

	2020	2021	2022**	2023**	2024**	2025**
Verotettava tulo 1000 €	1 212 123	1 259 884	1 310 558	1 436 833	1 494 477	1 551 881
Muutos %	2,3	3,9	4,0	9,6	4,0	3,8
Verotett. tulo €/Asukas	17 865	18 536	19 268	21 112	21 948	22 782
Muutos %	2,0	3,8	4,0	9,6	4,0	3,8
Efekttiivinen veroaste %	15,19	15,20	15,23	6,41	6,46	6,50
Verotuotto per asukas keskimäärin, €	3 752	3 892	4 046	1 765	1 835	1 905

100 uutta asukasta
tarkoittaa keskimäärin 100 *
4000 euroa = 400 000 euroa
/ per vuosi verotuloa lisää.

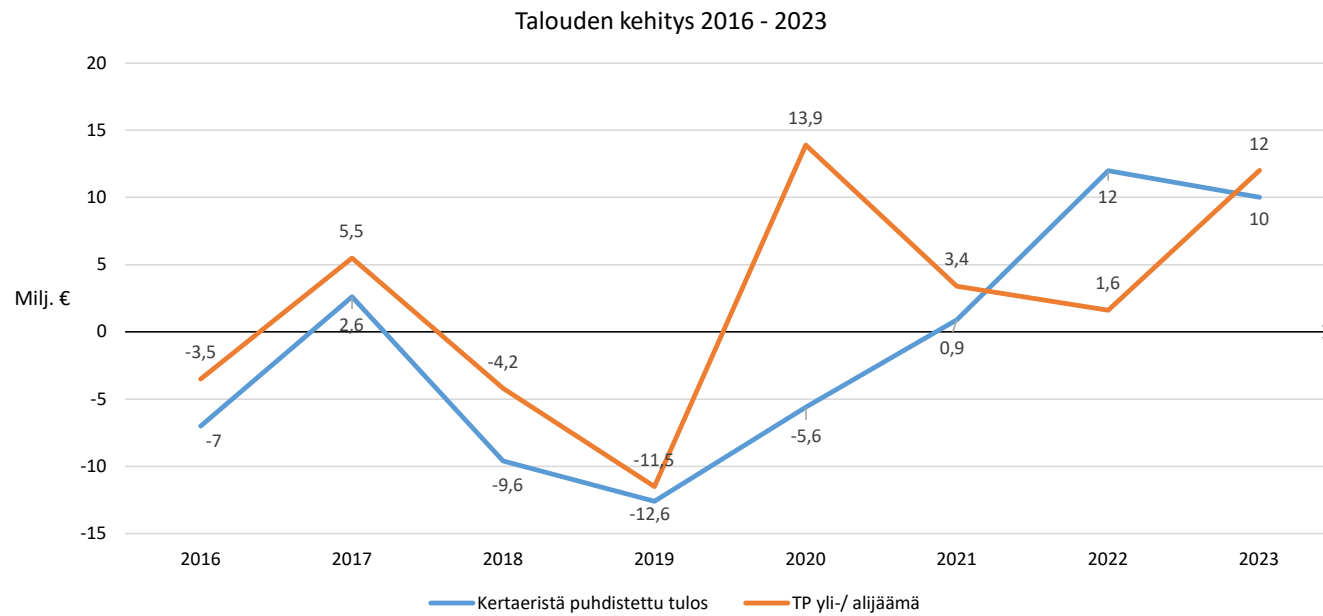
100 uutta asukasta
tarkoittaa keskimäärin 100 *
1800 euroa = 180 000 euroa
/ per vuosi verotuloa lisää.

VANHA KAUPUNKI

UUSI KAUPUNKI

TALOUDEN TILA KOHENTUNUT

Kaupungin kertaeristä puhdistettu yli-/alijäämä vs. yli-/alijäämä

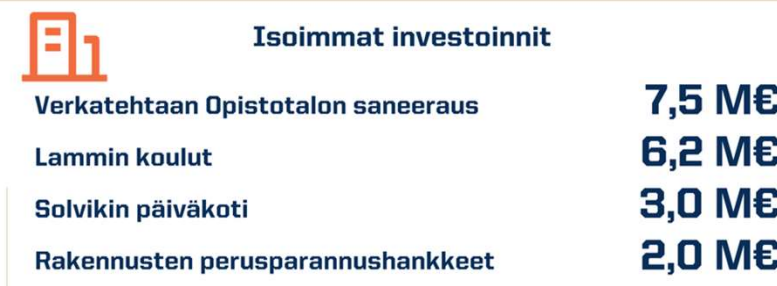
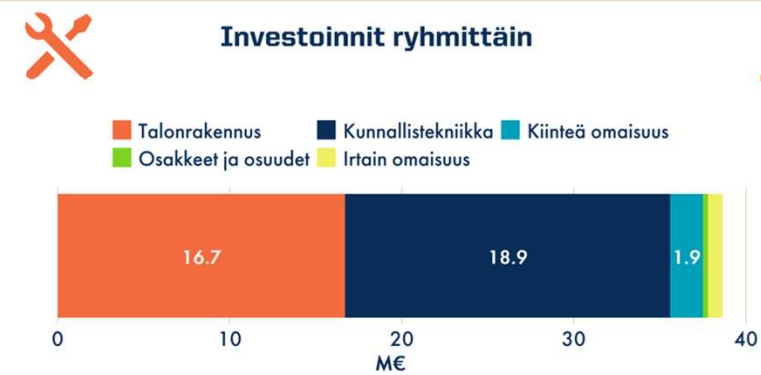
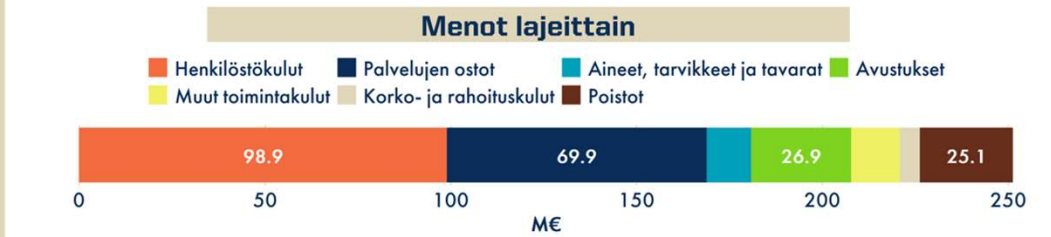
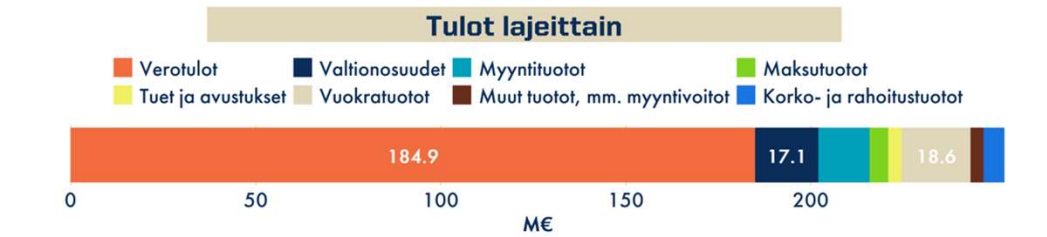
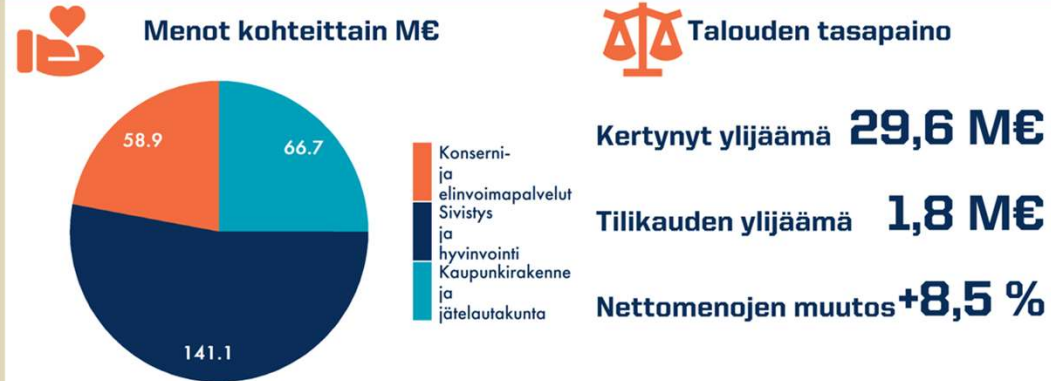
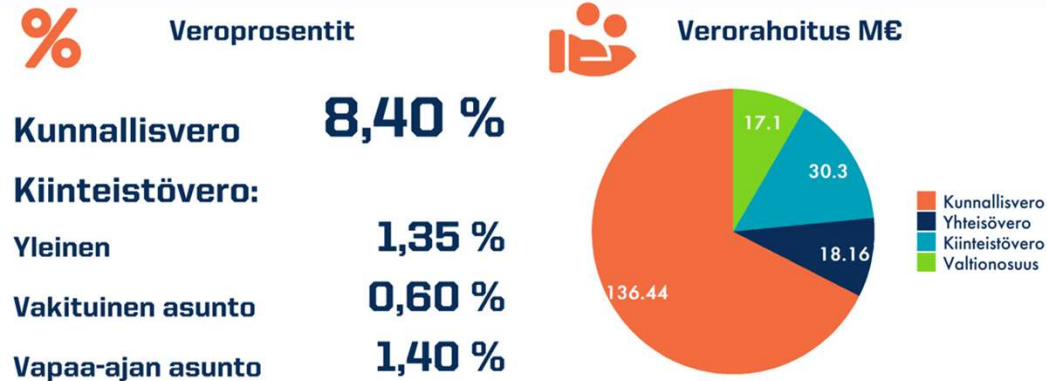

TULEVAISUUS ...

Talousarvio 2025 - 2028

Hämeenlinnan talousarvio 2025

TALOUSARVIO JA –SUUNNITELMA 25-28

Hämeenlinnan kaupungin vuosikate TA2025 26,7 milj. euroa, poistot 25,1 milj. euroa.

Talousarvio on 1,8 milj. euroa ylijäämäinen. Koko suunnitelmakausi on lievästi ylijäämäinen ja velkamäärä reippaassa kasvussa.

Nettoinvestointitaso 2025 n. 38,7 milj. euroa. Koko suunnitelmakauden nettoinvestoinnit n. 128 milj. euroa. Kaupungin velkamäärä vuoden 2026 lopussa olisi näin ollen n. 299 milj. euroa, missä on kasvua vuoden 2022 lopusta n. 48 milj. euroa.

Tuloksetekokyky ei mahdollista velan määrän kasvun hillintää saati velkamäärän lyhentämistä. Nettolainakanta kasvaa vuonna 2025 n. 12 milj. euroa.

Esitys ei sisällä veron korotuksia.

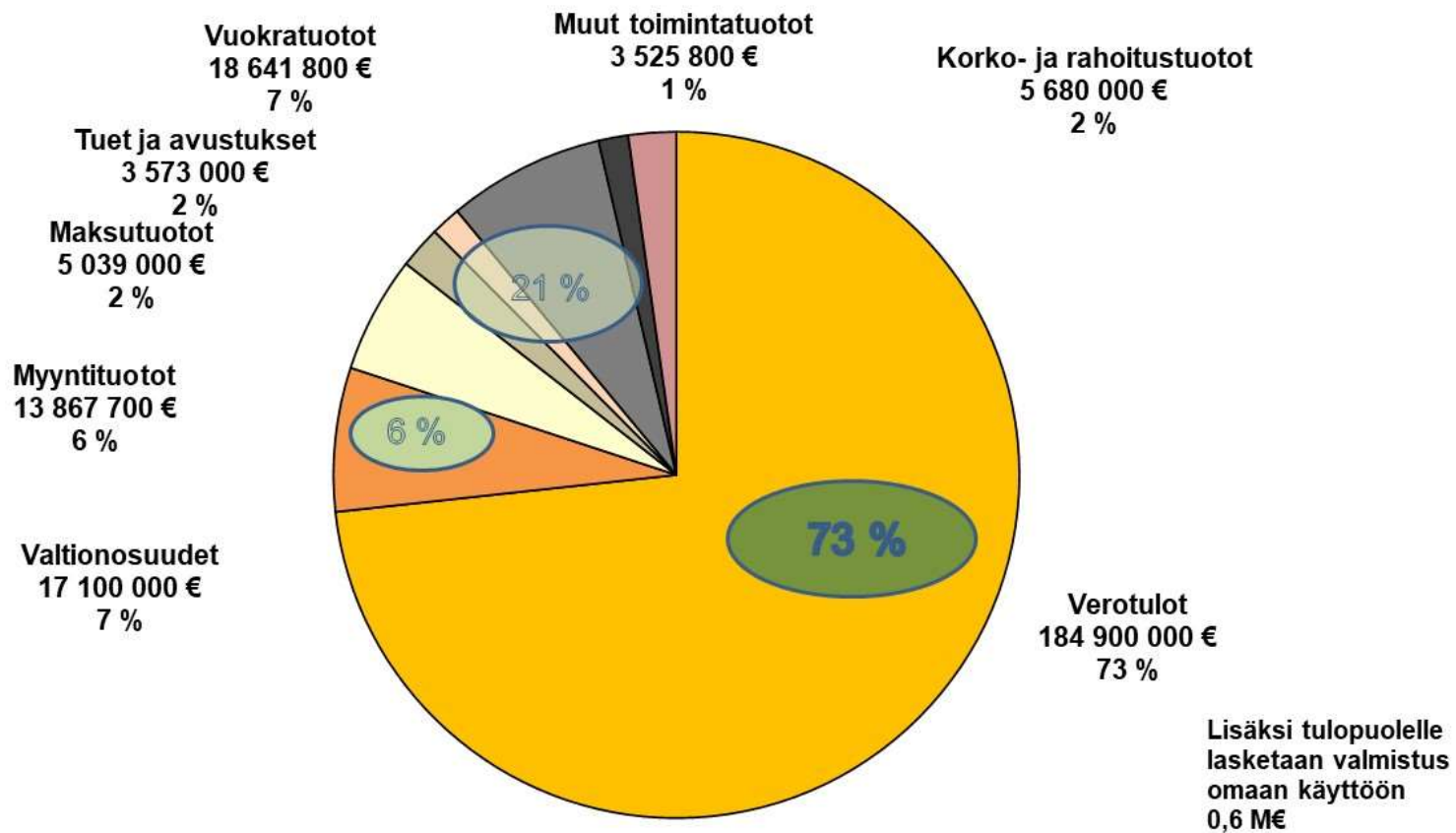
Talous heikkenee erityisesti HVA-uudistuksesta johtuen. Hämeenlinna hävisi siirrossa 2,3 milj. euroa, tämän lisäksi vuonna 2025-2027 maksetaan takaisin liikaa saatua valtionosuutta ja Kanta-Hämeen palveluverkkolinjaukset aiheuttavat kaupungille arviolta n. 4,5 milj. euron tappiot vuositasolla.

Esityksessä toimintakatteen (nettomenot) vertailukelpoinen kasvu arviolta n. 4,3% (6,9 milj. euroa) verrattuna vuoden 2024 ennusteeseen.

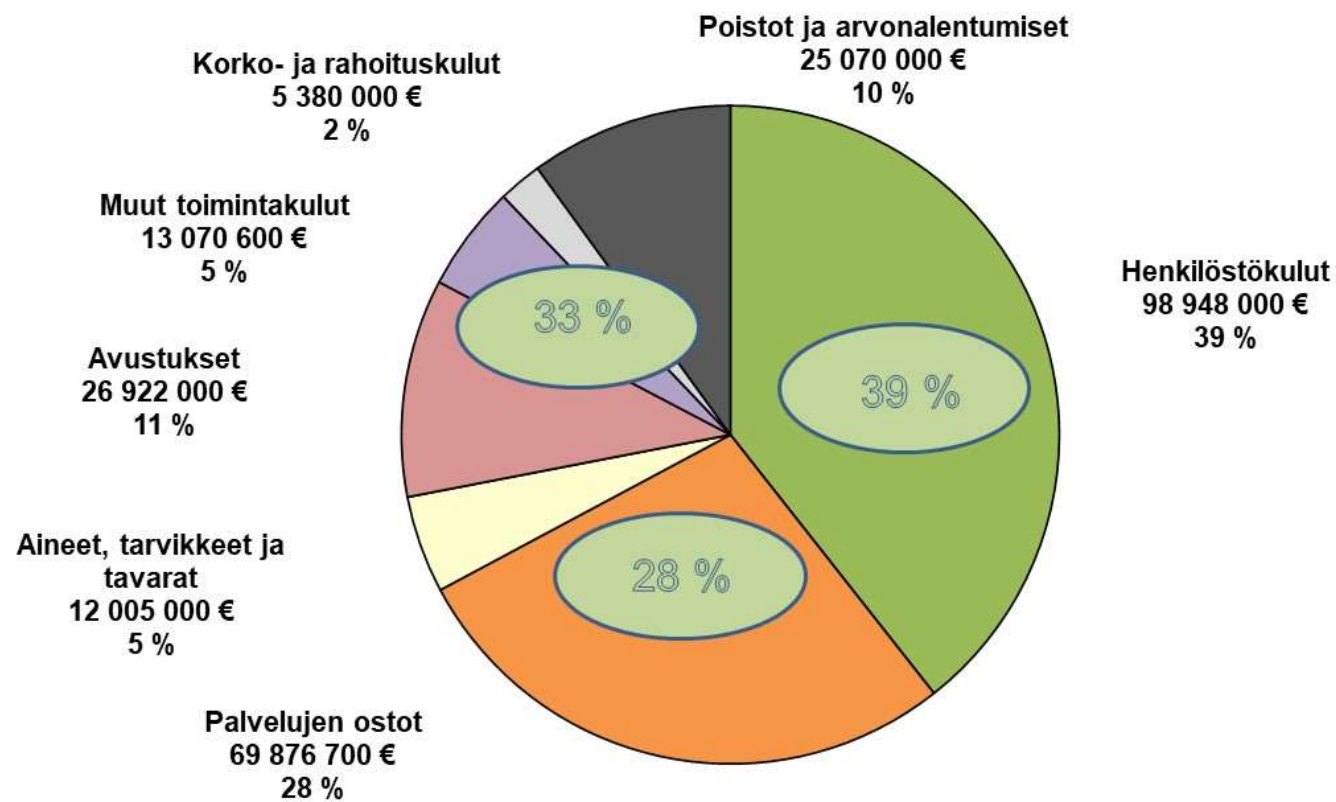

Tulorahoitus
ei riitä, joten
kaupunki velkaantuu
voimakkaasti lisää

Ulkoisen tuloslaskelman tulot TA 2025 252,3 M€

Ulkoisen tuloslaskelman kulut TA 2025 251,3 M€

TA 2025-2028: Investoinnit (netto)

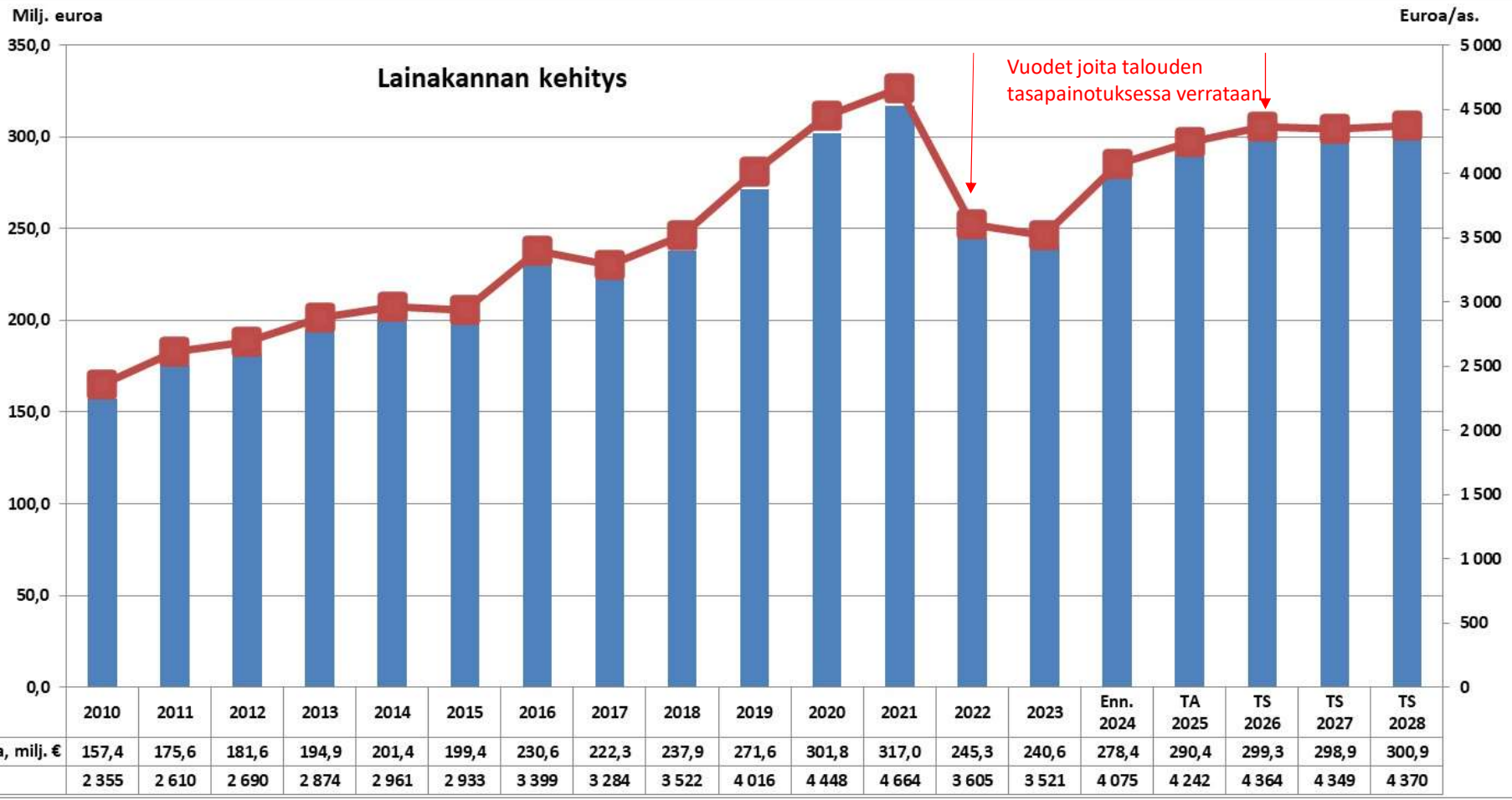
1 000 €	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Kust.arvio
Kiinteä omaisuus netto	1 900	1 900	1 900	
Osakkeet ja osuudet	300	300	300	
Osakehankinnat	300	300	300	
Talonrakennus netto	16 709	11 699	11 450	
Lämmin koulut	6 188	3 049		15 000
Ahveniston maaumala, peruskorjaus			300	7 500
Solvikin päiväkot	3 000			4 000
Lyseon korttelin liikunta- ja ruokailutilojen uudisrakennus	500	3 000	3 000	6 500
Lyseon korttelin päärakennus, peruskorjaus	500	1 000	6 000	20 000
Kaivokadun päiväkot, Kotirinne, peruskorjaus	500	2 500		3 000
Rakennusten perusparannushankkeet	2 000	2 000	2 000	
Muu rakennussuunnittelu, kohdistamaton	150	150	150	
Lämmitystapojen muutokset, inv.menot	500			3 740
Lämmitystapojen muutokset, inv.tulot	-29			-1 310
Verkatehdas Opistotalon talotekniikan saneeraus ja tilamuutokset	7 500			8 500
Verkatehdas Opistotalon talotekniikan saneeraus ja tilamuutokset investointitu	-4 100			-4 100
Kunnallistekniikka netto	18 895	19 950	10 920	
Irtain omaisuus netto	850	670	535	
Investoinnit yhteensä netto	38 654	34 519	25 105	

Investointiohjelma sisältää Moreenin eritasoliittymän vuosina 2025–2026.

Investointiohjelma ei sisällä Hamk-kampukseen liittyviä varauksia. Niistä on päätettävä erikseen.

Samoin mahdollinen ruusukorttelin hankinta on päätettävä erikseen.

Ilman Moreenin eritasoliittymä ja HVA-kauppoja velkamäärä lisääntyy n. 6,4M€

TALOUSARVIOEHDOTUS SUUNNITELMAKAUDELLE

Hämeenlinnan talouden pidemmän aikavälin tarkastelu

	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	EN 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027	TA 2028
Asukasluku	67 662	67 532	67 633	67 848	67 971	68 043	68 319	68 315	68 452	68 589	68 726	68 863
Veroprosentti	20,75	20,75	20,75	21,00	21,00	21,00	8,36	8,40	8,40	8,40	8,40	8,40
TOIMINTAKATE	-349 569	-356 499	-370 118	-386 755	-397 559	-416 984	-152 337	-161 774	-175 604	-181 474	-189 419	-194 051
Muutos €	5 635	-6 930	-13 619	-16 637	-10 804	-19 425	264 647	-9 437	-13 830	-5 870	-7 945	-4 632
Muutos %	-1,6	2,0	3,8	4,5	2,8	4,9	-63,5	6,2	8,5	3,3	4,4	2,4
Verotulot	281 071	281 232	283 425	298 979	317 221	329 067	187 145	178 000	184 900	191 800	198 200	201 600
Valtionosuudet	90 782	91 264	90 981	122 902	109 991	119 345	14 608	14 370	17 100	15 400	17 200	20 500
Rahoitustuotot ja -kulut	1 147	-2 286	2 464	-2 000	3 685	-2 407	5 174	1 500	300	-100	-500	-400
Korkotuotot	2 972	2 212	2 213	1 979	2 103	2 304	2 562					
Muut rahoitustuotot	10 794	5 667	6 202	3 095	7 708	9 828	6 346					
Korkokulut	6 338	6 151	5 822	5 993	5 608	4 179	3 215					
Muut rahoituskulut	6 281	4 014	129	1 081	519	10 359	520					
VUOSIKATE	23 431	13 711	6 752	33 126	33 338	29 021	54 590	32 096	26 696	25 626	25 481	27 649
Poistot	18 108	25 570	18 370	21 931	22 023	28 828	23 681	21 714	25 070	28 110	28 650	28 110
Satunnaiset tuotot ja kulut						9 703	-2 062					
Varausten muutokset netto	188	7 688	142	2 709	-7 916	-8 309	-16 804	196	196	1 366	2 302	1 881
Ylijäämä/alijäämä	5 511	-4 171	-11 476	13 904	3 399	1 587	12 043	10 578	1 822	-1 118	-867	1 420
Kumulatiivinen ylij/alij.	1 938	-2 233	-13 709	195	3 594	5 181	17 224	27 802	29 624	28 506	27 639	29 059
Kumulat. ylij/alij./as	29	-33	-203	3	53	76	252	407	433	416	402	422
Nettoinvestoinnit	18 456	20 810	34 638	29 533	27 733	27 646	33 285	69 936	38 654	34 519	25 105	29 610
Taseesta												
Lainakanta 1000 euroa	222 264	237 866	271 609	301 796	317 022	245 290	240 555	278 400	290 400	299 300	298 900	300 900
Lainakanta euroa/as	3 285	3 522	4 016	4 448	4 664	3 605	3 521	4 075	4 242	4 364	4 349	4 370

2024

Elinvoiman kehittäminen kaupungin yhteinen tehtävä

Vuoden 2024 aikana tehtyä elinvoiman kärkityötä hyödynnetään uuden valtuuston kaupunkistrategian päivityksessä.

Valmistuneet elinvoiman kärkiohjelmat ohjaavat vuoden 2025 toimenpiteitä. Vuonna 2025 valmistellaan Asumiskaupunkiohjelma.

Elinkeinot ja osaaminen –ohjelma määrittelee lähivuosien elinkeinopolitiikan painopisteet. Elinkeinopolitiikan työkaluna vuoden 2025 aikana valmistellaan Katalyyttirahastoon liittyvän toiminnan aloittamista.

Linnan Kehityksen matkailu- ja tapahtumatoimintaa vahvistetaan tapahtumakoordinaatiolla sekä kokous ja kongressi –toiminnalla. Matkailun kehittämisen keskiössä on digitalisaation, yritysten palveluiden tuotteistuksen, löydettävyyden ja ostettavuuden kehittäminen.

TyöHämeen työllisyysalueen toiminta käynnistyy 1.1.2025. Kaupungille siirtyy valtiolta noin 90 työntekijää. Vuoden 2025 aikana rakennetaan TyöHämeen toimenpidesuunnitelma (työllisyysstrategia). Muutoksen myötä myös kaupungin oma työllisyystoiminta organisoidaan uudelleen.

Myös kotoutumisen edistämisen lainsäädäntö muuttuu 1.1.2025. Toiminnassa painopistettä siirretään edelleen pakolaisten vastaanottotyöstä laajemmin työperustaisten muuttajien ja kansainvälisten opiskelijoiden palvelutarpeita vastaavaksi.

Suomen houkuttelevin sijainti ja yhteydet

Uudistuva kulttuurikaupunki

Eurooppalainen opiskelukaupunki

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta 2025

- Lyseon korttelin investointi käynnistyy suunnittelulla, rakentaminen 2026 alkaen - Lyseon lukio palaa keskustaan, kaupunginmuseon tilannetta selvitetään
- Kaivokadun päiväkodin Kotirinteen peruskorjaus käynnistyy
- Varhaiskasvatukseen 15 uutta lastenhoitajaa vahvistamaan lasten ja henkilöstön hyvinvointia (mm. siirtymät ryhmistä toiseen vähenevät, vuokratyövoiman tarve vähenee)
- Varhaiskasvatuksen palveluseteliin 3,5%:n korotus
- Koulujen hyvinvointia vahvistetaan 5 HTV:n verran, mikäli oppilasmäärän aleneminen vähentää luokanopettajien tarvetta
- Oppimisen tuen uudistukseen varataan hallituksen esityksen mukainen arvio kustannuksista vuodelle 2025, n. 350 000€
- Järjestöavustuksiin 35 000€ korotus
- Sibelius 160 v huomioidaan lisäämällä klassisen musiikin ostoja 20 000€:lla
- Lastenkulttuurin rahoitusta lisätään 20 000€ valtion rahoituksen pienennyttyä
- Viime vuonna päätetyt Liikuntahalliyhtiön liikuntainvestoinnit etenevät rakentamiseen, Idänpään kenttää parannetaan

Kaupunkirakennelautakunta 2025

- Yleiskaava 2050 -selvitystöitä edistetään
- Keskustan kaavahankkeet: mm. Poltinaho, Vanha kaupungintalo ja HAMK keskustakampus etenevät
- Linnanpuiston peruskunnostushankkeen toteutus käynnistyy, kaavamuutos edistyy
- Uusien asuinalueiden kaavarunkotöitä jatketaan (Tertti ja Luolaja)
- Pientaloalueiden osalta jatketaan asemakaavoitusta mm. Mettolassa ja Miemalassa, Mettolassa käynnistyy myös ensimmäisen vaiheen infran rakentaminen
- Keskustavision päivittämistä jatketaan
- Kiinteistöstrategian toteutumista ja toimeenpanoa jatketaan
- Maankäyttö- ja rakentamislain mukaisesti valmisteltu rakennusjärjestys otetaan käyttöön
- Hiilineutraalisuusohjelman päivitystä valmistellaan

Kaupunginjohtajan ehdotuksen sisältöä

- Investoinnit
  - Lautakuntien ehdotuksen mukaisesti
- Käyttötalous
  - Pääosin lautakuntien esitysten mukaisesti
    - Sihyn resursseja lisättiin oppimisen tuen lainsäädännöstä ja pienryhmätarpeista johtuen KJ-vaiheessa – rahoitus kilpailutuksilla etc saavutetuista säästöistä
    - Henkilöstön pitovoiman kehittäminen hyvinvointisaldolisäystä 150t/v
    - Lisäksi yksittäisiä hyvin pieniä täydennyksiä

Varauduttu tarkistamaan investointilistaa eräiden keskeisten kysymysten edetessä (HAMK, mahdollisesti Ruusukortteli)

Keskeistä toteuttaa aiemmin päätetyt ratkaisut mm. liikuntapaikkarakentamisessa

Keskeistä pidättäytyä uusista laajoista pysyvien menojen lisäyksistä

Talouden riskiympäristöä

- Kaupungin talouden tilannekuva muuttuu enemmän 2010-luvun kaltaiseksi
- Taustalla
  - Lasten ja nuorten määrän alenemisesta johtuva rahoituksen vuosittainen aleneminen jatkuu pitkälle tulevaisuuteen yli miljoonan euron vuosivauhtia, voi myös nousta merkittävästi suuremmaksi
  - Hyvinvointialueen palveluverkkolinjaukset aiheuttavat kaupungille n. 4,5 milj. euron vuositason talouden heikkenemisen (HVA-kiinteistökaupat huomioituna)
  - Hyvinvointialueuudistuksen jälkikäteistarkastus -6+ milj. euroa vuositasolla (osa kompensoitiin 2025 vospäätöksillä)
  - Kaupungin velkamäärä on kasvussa, minkä seurauksena korkokustannukset ja poistot kasvavat väijäämättä
  - TE25 -uudistus on budjetoitu plus miinus nolla -menetelmällä – uudistus tulee todennäköisesti tosiasiasa heikentämään kuntataloutta
  - Talouden tasapainotusta ei ole saatu toteutettua esitysten mukaisesti

Houkutteleva
Hämeenlinna!

HÄMEENLINNA 2025

Kiitos!
Olli-Poika Parviainen